

АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО

УДК 347

DOI <https://doi.org/10.32782/1813-338X-2025.1.2>

Ю. А. Волкова

доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри права

ВНЗ «Київський університет ринкових відносин»

БЛАГОДІЙНІ ОРГАНІЗАЦІЇ США: АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ТА ВЗАЄМОДІЯ З ДЕРЖАВНИМИ ОРГАНАМИ

У статті надано характеристику адміністративно-правового статусу благодійних організацій США. Вказано, що вимоги до реєстрації та форми організацій благодійної організації різняться від штату до штату, але, як правило, будь-хто може зареєструвати благодійну організацію всього за кілька днів на державному рівні. Процес, як правило, передбачає надання короткого опису організації, її місії, назви, адреси в межах держави та сплати державного мита.

Більшість штатів мають загальний статут про реєстрацію, який робить цей процес питанням маршрутизації, не підлягає затвердженню законодавчим органом або будь-яким іншим державним службовцем. Цей підхід усуває ризик того, що державний службовець може зловживати своєю владою у визначенні того, яким організаціям слід дозволити реєстрацію, а яким ні. У кількох штатах певні благодійні організації, створені для релігійних, освітніх та інших благодійних цілей, також повинні зареєструватися у державного органу, якому доручено захищати благодійні активи та регулювати благодійне залучення коштів від громадськості.

Багато благодійних організацій у Сполучених Штатах кваліфіковані як звільнені від державних та федеральних податків. Цей правовий статус полегшує благодійним організаціям роботу як некомерційні організації, оскільки вони не повинні платити податок на дохід, який вони отримують. Якщо благодійна організація хоче звільнитися від оподаткування доходів вона має звернутися до Служби внутрішніх доходів.

Зроблено висновок, що від невеликих приватних фондів до великих громадських благодійних організацій, некомерційні організації в США глибоко вкорінені в суспільстві та економіці країни. Це суб'єкти, які працюють, надаючи послуги з певною місією або причиною, які приносять користь суспільному благу, замість того, щоб приносити прибуток власникам або акціонерам. Некомерційні організації пропонують різноманітні послуги, починаючи від таких сфер, як освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги, мистецтво та гуманітарні науки або релігія. Вони також значно різняться за розміром та масштабами, від невеликих місцевих благодійних організацій до великих міжнародних організацій.

Ключові слова: благодійність, благодійні організації, благодійна діяльність, фінансова діяльність, податки, органи державної влади, публічний інтерес, держава.

Постановка проблеми. Сполучені Штати твердо переконані, що міцне громадянське суспільство – незалежне від державного контролю чи участі уряду – необхідне для процвітання демократії. З перших днів історії США організа-

ції громадянського суспільства відігравали ключову роль у захисті прав людини та просуванні суспільного прогресу.

Громадянське суспільство в Сполучених Штатах охоплює широкий спектр організацій, які

дозволяють людям досягати своїх соціальних, економічних та політичних та екологічних прагнень [1], організовуючи себе, безперешкодно, відповідно до власних інтересів, потреб та пріоритетів.

Відповідно, нормативні акти США, які впливають на організації громадянського суспільства, призначені для полегшення та підтримки діяльності благодійних організацій. Вони призначені, зокрема, для того, щоб уникнути винесення суджень про цінність або роботу будь-якої благодійної організації.

Американські та міжнародні благодійні організації представляють практично кожну сферу публічного життя, політичну справу, релігію, соціальну проблему тощо. Деякі глибоко залучені до політичного процесу, інші беруть участь лише у соціальних проєктах.

Метою статті є характеристика адміністративно-правового статусу благодійних організацій США та їх взаємодії з державними органами.

Виклад основного матеріалу. Громадянське суспільство США – це сукупність громадських організацій, сформованих добровільно громадянами для просування спільних цілей або інтересів. Сюди входять незалежні дослідницькі організації державної політики, адвокатські організації, організації, які захищають права людини та сприяють демократії, гуманітарні організації, приватні фонди та фонди, благодійні трасти, товариства, асоціації та некомерційні корпорації, але не включають політичні партії.

У Сполучених Штатах працює приблизно 1,5 мільйона благодійних організацій. Ці благодійні організації здійснюють широкий спектр заходів, включаючи політичну адвокацію з таких питань, як зовнішня політика, вибори, навколишнє середовище, охорона здоров'я, права жінок, економічний розвиток та багато інших питань. Вони часто розробляють та вирішують нові підходи до соціальних та економічних проблем, які уряди не можуть вирішити самостійно.

Багато благодійних організацій у Сполучених Штатах працюють у сферах, не пов'язаних з політикою. До них відносяться волонтерські організації, профспілки, групи, які допомагають вразливим верствам населення тощо. Їхні джерела фінансування включають пожертви від приватних осіб (американських або іноземних), комерційних компаній приватного сектору, благодійних фондів або гранти від федерального, державного або місцевого самоврядування.

Джерела фінансування також можуть включати іноземні уряди. У законодавстві США немає заборони на іноземне фінансування благодійних організацій, незалежно від того, чи надходить це іноземне фінансування від урядів чи благодійних джерел.

Загалом, будь-яка група осіб може об'єднатися, щоб спільно обговорити ідеї або спільні інтереси, і може зробити це без будь-якої участі або схвалення органів державної влади. Задля можливості отримати пільги, такі як звільнення від федерального та державного оподаткування, благодійна організація має бути офіційно зареєстрована відповідно до законів будь-якого з 50 штатів США. Фізичним особам не потрібно бути громадянами США, щоб створити благодійну організацію.

Крім того варто вказати, що не всі благодійні організації в Сполучених Штатах зареєстровані. Особа може створити благодійний траст, просто виконавши та доставивши акт, контракт або інший інструмент, що передає трастове майно іншій особі (або навіть собі) для благодійних цілей. Для цього не потрібно схвалення органу державної влади, що виходить за рамки стандартних вимог до підписання контракту або акту про передачу майна, однак багато штатів США вимагають від усіх благодійних організацій, створених для релігійних, освітніх або інших благодійних цілей, реєстрації в державному реєстрі благодійних організацій, особливо якщо в процесі діяльності будуть залучатися кошти від громадськості.

Вимоги до реєстрації та форми організацій благодійної організації різняться від штату до штату, але, як правило, будь-хто може зареєструвати благодійну організацію всього за кілька днів на державному рівні. Процес, як правило, передбачає надання короткого опису організації, її місії, назви, адреси в межах держави та сплати державного мита.

Більшість штатів мають загальний статут про реєстрацію, який робить цей процес питанням маршрутизації, не підлягає затвердженню законодавчим органом або будь-яким іншим державним службовцем. Цей підхід усуває ризик того, що державний службовець може зловживати своєю владою у визначенні того, яким організаціям слід дозволити реєстрацію, а яким ні. У кількох штатах певні благодійні організації, створені для релігійних, освітніх та інших благодійних цілей, також повинні зареєструватися у державного органу, якому доручено захищати благодійні активи та регу-

лювати благодійне залучення коштів від громадськості.

Багато благодійних організацій у Сполучених Штатах кваліфіковані як звільнені від державних та федеральних податків. Цей правовий статус полегшує благодійним організаціям роботу як некомерційні організації, оскільки вони не повинні платити податок на дохід, який вони отримують. Якщо благодійна організація хоче звільнитися від оподаткування доходів вона має звернутися до Служби внутрішніх доходів.

Варто вказати, що існує багато типів благодійних організацій, перелічених у Податковому кодексі, які мають право на статус звільнених від сплати податків, і тип доступних пільг залежить від типу організації та типу діяльності, що проводиться. Загалом, благодійні організації, організовані виключно для освітніх, релігійних, благодійних, наукових випробувань на користь громадської безпеки, літературних цілей та певних видів спорту, які є некомерційними і не відіграють партійної політичної ролі (наприклад, підтримуючи кандидатів на виборах або намагаючись вплинути на законодавство), можуть подати заяву на звільнення від федерального оподаткування доходів на всі доходи, пов'язані з цими цілями.

Зокрема, USA Legacy Income Trusts (Legacy Income Trusts) – це об'єднані фонди доходу, описані в розділі 642(c)(5) Податкового кодексу США. Charitable Gift Trust (Gift Trust), громадська благодійна організація, звільнена від оподаткування, яка пропонує кошти, рекомендовані донорами. Вся діяльність Gift Trust та Legacy Income Trusts та участь донорів та бенефіціарів доходу в Legacy Income Trusts підпадають під вимоги державного та федерального законодавства, умов відповідної Декларації довіри, поточної інформаційної заяви та/або подарункового буклету та заповнених форм, поданих кожним донором. Рада директорів Gift Trust (Рада директорів) залишає за собою право змінювати програму Gift Trust та Legacy Income Trusts у будь-який час відповідно до положень застосовної Декларації довіри та державного та федерального законодавства. Будь-який внесок у Gift Trust або Legacy Income Trust, після прийняття Eaton Vance Trust Company (Trustee), є безповоротним зобов'язанням. Внески не можуть бути скасовані або змінені і підлягають виключному юридичному контролю Gift Trust, Trustee та Ради директорів. Донори Gift Trust та Legacy Income Trusts повинні бути мотивовані благодійними намірами. Як благо-

дійні інструменти пожертвувань, Gift Trust та Legacy Income Trusts не повинні розглядатися і не призначені для конкуренції з інвестиціями, зробленими для приватної вигоди. Намір принести користь Подарунковому трасту та одній або кільком кваліфікованим благодійним організаціям, які мають право на підтримку Подарункового трасту, має бути значною частиною рішення про внесок. Податкові наслідки внеску до Gift Trust або Legacy Income Trust будуть відрізнятися залежно від індивідуальних обставин. Потенційні донори повинні проконсультуватися зі своїми податковими консультантами. Розподіл бенефіціарам доходу Legacy Income Trust не гарантується жодною стороною і підлягає інвестиційному ризику. Розглядаючи потенційні зміни у ставках розподілу Legacy Income Trusts, довірена особа оцінить свій довгостроковий потенціал заробітку та намагатиметься збалансувати інтереси поточних та майбутніх бенефіціарів доходу та благодійних залишкових інтересів. Ні Gift Trust, ні Legacy Income Trusts не були зареєстровані відповідно до федеральних законів про цінні папери відповідно до наявних винятків. Ні Gift Trust, ні Legacy Income Trusts не гарантуються або застраховані Сполученими Штатами або будь-яким з їх агентств або інструментів [2].

Благодійні організації, організовані в політичних цілях, отримують обмежені податкові пільги лише за доходи, отримані від внесків, отриманих від широкої громадськості, членських внесків або заходів зі збору коштів. Уряди штатів часто використовують ті самі стандарти для застосування законів про податок на прибуток штатів. Організації, які прагнуть звільнитися від державних податків, як правило, повинні подавати заяви про звільнення до державних податкових органів.

Ще однією особливістю статусу звільненого від сплати податків є те, що внески до деяких з цих організацій можуть бути податковими для донора. Це є важливим стимулом для громадян та корпорацій жертвувати кошти цим групам.

Важливо зазначити, що федеральний уряд та уряди штатів не оцінюють цінність конкретної діяльності або місії організації при визначенні того, що ці організації мають право на статус звільненого від сплати податків. Уряд США, як правило, не прагне впливати на місію організації, визначати, як структурована благодійна організація, затверджувати, хто нею керує або працює в її раді, або керувати її фінансовим управлінням. Натомість законодавство США, як правило, регулює організації, вимагаючи

регулярного публічного розкриття – шляхом подання інформаційних декларацій до уряду – фінансування, діяльності та керівництва організації. Правила не дозволяють державним службовцям відкликати дозвіл на діяльність або статус звільнення від оподаткування на основі суджень про переваги місії, діяльності, бюджету або керівництва організації.

Доцільно зазначити, що як правило, існує дуже мало обмежень щодо свободи вираження поглядів та об'єднань благодійних організацій відповідно до законодавства США. Хоча благодійні організації, що займаються політичною діяльністю, можуть не претендувати на найбільш пільговий статус, звільнений від податків, уряд США не заважає неурядовим організаціям займатися адвокацією політичних питань або критикувати уряд. Конституція США передбачає надійний захист свободи вираження поглядів і залишає відкритий простір для дебатів, який необхідний у демократичних суспільствах, включаючи захист ідей, які ображають, шокують або турбують.

Сполучені Штати мають багато законів та нормативних актів з питань, включаючи імміграцію та візи, фінансування та лобіювання виборчих кампаній, фінансування тероризму та відмивання грошей, які можуть вплинути на благодійні організації, однак ці закони застосовуються до всіх і до всіх організацій, а не виключно до благодійних організацій. Зокрема деякі окремі благодійні організації можуть підпадати під деякі операційні обмеження, включаючи правила IRS, що забороняють самообмінну діяльність (транзакції з інсайдерами організації), та надмірну компенсацію, обмеження лобіювання та політичної діяльності, вимагаючи мінімального розподілу для діяльності та обмеження певних видів комерційної або інвестиційної діяльності. Крім того, закони штатів можуть накладати обмеження на управління, такі як мінімальна кількість членів керівного органу або обмеження на кількість членів керівного органу, які можуть бути компенсовані.

Іноземні благодійні організації можуть зареєструватися в США, як некомерційні організації. Деякі працюють як безпартійні фонди, тоді як інші пов'язані з іноземними політичними партіями і діють як аналітичні центри та зв'язки з американськими організаціями, що займаються зовнішньою політикою. Ці фонди організовують програми для своїх відповідних політиків, коли вони приїжджають до Сполучених Штатів, і організовують конференції, молодіжні обміни

та стипендії тощо. Вони також забезпечують фінансування та проводять спільні проєкти з американськими неурядовими організаціями. Ці іноземні партійні інститути, повністю фінансовані іноземними урядами, не мають особливих обмежень на свою діяльність у Сполучених Штатах, можуть вільно проводити зустрічі та публікувати матеріали, і не зобов'язані надавати звіти іншим федеральним урядовим установам США, за умови, що вони реєструють та подають податкові декларації відповідно до вимог законодавства.

Загалом, законодавство США не накладає жодних обмежень на отримання іноземного фінансування неурядовими організаціями, що працюють у Сполучених Штатах. Звичайно, закони, які, як правило, застосовуються до всіх американців, можуть застосовуватися до благодійних організацій, такі як обмеження на отримання внесків від терористичної організації. Існують також обмеження на пряму фінансову підтримку політичних кандидатів іноземними особами.

Проте, перш ніж іноземні благодійні організації зможуть вести діяльність у будь-якому конкретному штаті США, вони повинні подати заявку на отримання ліцензії на ведення бізнесу в цьому штаті. Як й американські благодійні організації, іноземні організації можуть звертатися до Служби внутрішніх доходів за визнання благодійними або соціальними організаціями відповідно до Податкового кодексу. Хоча такі організації звільняються від сплати податків на свій дохід, внески до іноземних організацій не підлягають оподаткуванню.

Зокрема, питання реєстрації іноземних благодійних організацій врегульовано Законом про реєстрацію іноземних агентів (FARA) [3] – це нормативно-правовий акт, який вимагає від осіб у Сполучених Штатах, які виступають в якості агентів іноземних принципалів і займаються певною визначеною діяльністю, періодично публічно розкривати свої відносини з іноземним принципалом, а також розкривати інформацію про діяльність, квитанції та виплати на підтримку цієї діяльності. Загальною метою Закону є «забезпечення того, щоб американська громадськість знала джерело певної інформації, призначеної для впливу на громадську думку, політику та закони США, тим самим сприяючи інформованій оцінці цієї інформації урядом та американським народом» [3].

Закон вимагає від будь-якої особи чи організації (США чи іноземної), яка є агентом іно-

земного принципала, зареєструватися в Міністерстві юстиції, якщо вона займається в США певною визначеною діяльністю, і розкривати іноземного принципала, на якого працює агент, проведену діяльність, а також надходження та виплати на підтримку цієї діяльності.

Іноземні принципиали можуть включати уряди, політичні партії, особу чи організацію за межами Сполучених Штатів (за винятком громадян США) та будь-яку організацію, організовану відповідно до законів іноземної країни або має основне місце ведення бізнесу в іноземній країні.

Агент іноземного принципала – це будь-яка особа, яка діє в Сполучених Штатах «як агент, представник, працівник або слуга, або будь-яка особа, яка діє в будь-якій іншій якості за наказом, запитом або під керівництвом або контролем іноземного принципала або особи, будь-яка діяльність якої прямо або опосередковано контролюється, керується, контролюється, фінансується або субсидується повністю або здебільшого іноземним принципалом», і яка займається певною політичною або квазіполітичною діяльністю [3].

FARA охоплює всіх осіб, включаючи фізичних осіб, корпорації та асоціації, але надає ряд винятків з реєстрації, в тому числі для осіб, чия діяльність стосується «справдливих релігійних, шкільних, академічних або наукових занять або образотворчого мистецтва». FARA також звільняє від реєстрації певні інші приватні та неполітичні види діяльності, такі як певні запити на медичну допомогу або на «їжу та одяг для полегшення людських страждань», і звільняє від реєстрації осіб, акредитованих міжнародними організаціями, які повідомили Державний департамент відповідно до положень Закону про імунітети міжнародних організацій [3]. Додаткові звільнення від реєстрації передбачені для дипломатів та посадових осіб іноземних урядів та їх співробітників, належним чином визнаних США. Державний департамент, особи, чия діяльність має суто комерційний характер, адвокати, які займаються юридичним представництвом іноземних принципалів у судах або аналогічного типу провадження, яке не передбачає впливу на внутрішню або зовнішню політику США, а також ті, хто зареєстрований відповідно до Закону про розкриття інформації про лобіювання, 2 U.S.C. § 1601 [4].

Деякі уряди помилково стверджували, що FARA обмежує політичні свободи в Сполучених Штатах [5]. Навпаки, FARA не перешкоджає

свободі вираження поглядів, не регулює зміст поширеної інформації, не накладає жодних обмежень на лобіювання агентом або публікацію інформації чи адвокаційних матеріалів, а також нейтральна у своєму ставленні до всіх країн. Що стосується іноземного фінансування, FARA не накладає жодних обмежень або обмежень на отримання іноземного фінансування неурядовими організаціями, що працюють у Сполучених Штатах, а також не накладає податок. Вимоги до реєстрації відповідно до FARA не прив'язані до іноземного державного фінансування; скоріше, реєстрація потрібна для тих, хто здійснює певну діяльність на прохання або під керівництвом або під контролем іноземного принципала, виключно з метою розкриття інформації [3].

Висновки. Від невеликих приватних фондів до великих громадських благодійних організацій, некомерційні організації в США глибоко вкорінені в суспільстві та економіці країни. Це суб'єкти, які працюють, надаючи послуги з певною місією або причиною, які приносять користь суспільному благу, замість того, щоб приносити прибуток власникам або акціонерам. Некомерційні організації пропонують різноманітні послуги [6], починаючи від таких сфер, як освіта, охорона здоров'я, соціальні послуги, мистецтво та гуманітарні науки або релігія. Вони також значно різняться за розміром та масштабами, від невеликих місцевих благодійних організацій до великих міжнародних організацій.

Список використаної літератури:

1. Волкова Ю.А. Застосування принципу розумності в процесі реалізації державної політики США у сфері охорони навколишнього середовища *Право і суспільство*. 2024. № 4. С. 627-632 DOI <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2024.4.88>
2. U.S. Charitable Gift Trust URL: <https://www.uscharitablegifttrust.org/donor-advised-funds/charitable-organizations.html>
3. FARA Index and Act <https://www.justice.gov/nsd-fara/fara-index-and-act>
4. Lobbying Disclosure Act, 2 U.S.C. § 1601 URL: https://lobbyingdisclosure.house.gov/amended_lda_guide.html
5. Lobbying Disclosure Act: A Brief Synopsis of Key Components URL: <https://www.citizen.org/wp-content/uploads/brief-synopsis-of-lda.pdf>
6. Share of nonprofit organizations in the United States URL: <https://www.statista.com/statistics/1370232/nonprofit-organizations-subsector-us/>

Volkova Yu. A. US charitable organizations: administrative law status and interaction with governmental authorities

The article provides a description of the administrative and legal status of charitable organizations in the United States. It is indicated that the requirements for registration and forms of charitable organizations differ from state to state, but, as a rule, anyone can register a charitable organization in just a few days at the state level.

Most states have a general registration charter that makes the process a matter of routing, not subject to approval by the legislature or any other state official. This approach eliminates the risk that a public servant may abuse his or her power in determining which organizations should be allowed to register and which should not. In several states, certain charities established for religious, educational, and other charitable purposes must also register with a government agency tasked with protecting charitable assets and regulating charitable fundraising from the public.

Many charities in the United States qualify as exempt from state and federal taxes. This legal status makes it easier for charities to operate as non-profit organizations, as they do not have to pay tax on the income they receive. If a charitable organization wants to be exempt from income taxation, it must contact the Internal Revenue Service.

It is concluded that from small private foundations to large public charities, non-profit organizations in the United States are deeply rooted in the society and economy of a country. They are entities that work by providing services with a specific mission or cause that benefit the public good, instead of generating profits for owners or shareholders. Nonprofits offer a variety of services, ranging from areas such as education, healthcare, social services, arts and humanities, or religion. They also vary greatly in size and scope, from small local charities to large international organizations.

Key words: charity, charitable organizations, charitable activities, financial activities, taxes, public authorities, public interest.